

PATVIRTINTA
UAB „Šiaulių vandenys“
generalinio direktoriaus
2023 m. kovo 29 d.
įsakymu Nr. V-47

UŽDAROSIOS AKCINĖS BENDROVĖS „ŠIAULIŲ VANDENYS“ 2023–2025 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS VEIKSMŲ PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Uždarnosios akcinės bendrovės „Šiaulių vandenys“ 2023–2025 metų korupcijos prevencijos veiksmų planas (toliau – Planas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, 2022-2033 metų nacionaline darbotvarke korupcijos prevencijos klausimais, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1178 „Dėl 2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais patvirtinimo“, Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais planu, „Korupcijos prevencijos veiksmų planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašu“, patvirtintu Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 2-283 „Dėl Korupcijos prevencijos veiksmų planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais korupcijos prevencijos veiklą.

2. Plano paskirtis – užtikrinti Uždarnosios akcinės bendrovės „Šiaulių vandenys“ (toliau – Bendrovė, UAB „Šiaulių vandenys“) veiklos skaidrumą, teisinių ir antikorupcinių principų laikymąsi, siekti užkirsti kelią korupcijos atsiradimui ir plėtrai Bendrovėje.

3. Plano strateginės kryptys – korupcijos prevencija (kontrolės užtikrinimas) ir antikorupcinis švietimas (antikorupcinės aplinkos kūrimas).

4. Plane vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžtos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme (toliau – Korupcijos prevencijos įstatymas) ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS APLINKOS ANALIZĖ

5. Nacionalinėje kovos su korupcija programoje, korupcija nurodoma kaip viena iš nacionalinių grėsmių valstybei ir kaip vienas iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliantis grėsmę žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinei valstybei, iškreipiantis socialinį teisingumą, sąžiningą konkurenciją, verslo sąlygas, mažinantis ekonomikos augimą, keliantis pavojų valstybės valdymui, valstybės ir savivaldybių įstaigų stabilumui ir visuomenės moralei. Korupcija sietina su biurokratija ir per dideliu reglamentavimo mastu, sprendimų diskrecijos ir atskaitingumo pusiausvyros nebuvimu.

6. Tarptautinė organizacija „Transparency International“ 2022 metais atliko sociologinį tyrimą „Korupcijos suvokimo indeksas“ (KSI), kuris parodo, kaip šalyje suvokiama valstybės bei savivaldybių tarnautojų ir politikų korupcija (matuojama 100 balų skalėje: 100 balų žymi labai skaidrią valstybę, 0 – labai korumpuotą). Atlikto tyrimo duomenys parodė, kad Lietuvai skirti 62 balai iš 100 galimų ir 33 vieta 180 šalių sąrašė. Lietuva užima 12 vietą tarp Europos Sąjungos valstybių narių. Lyginant Baltijos šalių KSI, Lietuva užima antrą vietą (Estija gavo 74 balus ir užėmė 14 vietą, Latvija gavo 59 balus ir užėmė 39 vietą). Pirmoje vietoje pasaulyje išlieka Danija (90 balų). Lietuvos KSI nuo 2012 metų, nors ir nespārčiai, tačiau keitėsi didėjančia tvarka (2012 m. – 54 balai, žemiausias turėtas įvertinimas; bei šiuo metu, 2022 m. – 62 balai, t. y. aukščiausias rezultatas).

7. 2021 m. rugsėjo – lapkričio mėnesiais Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“ atliko tyrimą „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2021“, kurį inicijavo Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (buvo apklausti 1005 Lietuvos gyventojai, 503 verslo įmonių vadovai, 697 valstybės tarnautojai). Tarp Lietuvos gyventojams aktualių problemų korupcija užima 4-ą vietą (iš 18) po mažų atlyginimų, kylančių kainų ir sveikatos apsaugos problemų. Kaip labai rimtą problemą korupciją nurodė 35 % gyventojų. Tai yra tiek pat, kaip ir 2020 m. Įmonių vadovai korupciją, kaip labai rimtą problemą, paminėjo 5-6-oje vietoje – 26 % (2020 m. – 30 %), o valstybės tarnautojai – 6-oje vietoje – 31 % (2020 m. – 33 %). 2021 metais atlikto Lietuvos gyventojų sociologinio tyrimo duomenimis: 2021 m. gyventojų nuomone, labiausiai korumpuotos institucijos: sveikatos apsaugos institucijos – 49 %, teismai – 38 %, Seimas – 31 %, savivaldybės – 23 %.

8. Bendrovė antikorpuciniu požiūriu nepatenka į didelę grėsmę skaidrumui keliančias įstaigas, t. y. Bendrovėje vykdoma veikla gyventojams nesukelia minčių apie korupciją, tačiau Bendrovė, kaip atsakinga Šiaulių miesto savivaldybės Bendrovė, turi prisidėti prie savivaldybės vykdomos kovos su korupcija, imdamasi iniciatyvų, kurių pagrindu gerėtų ir skaidrėtų ne tik Bendrovės valdymas, bet būtų gerinamas ir visos savivaldybės įvaizdis.

9. Įgyvendinant „UAB „Šiaulių vandenys“ korupcijos prevencijos programą 2020-2022 metams“, buvo atliktos trys apklausos Bendrovės darbuotojų tolerancijos korupcijai lygiui nustatyti (anketas peržiūrėjo 171 darbuotojas, faktiškai apklausoje dalyvavo 107 respondentai). Apibendrinant 2020-2022 metais atliktas apklausas, pažymėtina:

9.1. kad didžioji dalis darbuotojų žino kokios korupcijos prevencijos priemonės Bendrovėje taikomos;

9.2. žino kur pranešti apie kyšį ar kitas korupcijos apraiškas bei supranta apie kylančią atsakomybę korupcijos atveju ir kt.

9.3. Svarbu pažymėti, kad iš 74 respondentų, 73 respondentai nurodė, kad nėra davę kyšio, 1 respondentas į klausimą atsakė teigiamai.

9.4. Nors visi darbuotojai pasirašytinai yra supažindinami su Bendrovėje įdiegtomis korupcijos prevencijos priemonėmis, ši informacija darbuotojams siunčiama ir pakartotinai, taip pat skelbiama viešai, vis tik dalis darbuotojų nurodo, kad apie tokias priemones nežino, tai reiškia, kad dalis darbuotojų paviršutiniškai susipažįsta su Bendrovėje vykdomomis korupcijos prevencijos priemonėmis arba jų nevertina rimtai. Tai laikytina probleminiu reiškiniu, kadangi anketas peržiūrėjo 171 respondentas, o į klausimus faktiškai atsakė 107 respondentai, net 64 darbuotojai nematė būtinybės atsakyti į anketos klausimus. Paraginus respondentus aktyviau dalyvauti apklausose, dalis jų į klausimus atsakė, kiti nurodė, kad Bendrovėje korupcijos apraiškų nėra, todėl į klausimus atsakyti netikslinga. Pastebėtos problemos sprendimos organizuojant darbuotojų mokymus bei švietimą.

10. 2020-2022 metais parengtos motyvuotos išvados dėl veiklos sričių, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

10.1. 2020 metais – dėl Nuotekų valyklos ir Vandens tyrimų laboratorijos Nuotekų tyrimų padalinio abonentų sutartinių įsipareigojimų kontrolės, susijusios su tarša, nuotekų mėginių paėmimo, papildomų mokamų paslaugų teikimo ir kita veikla;

10.2. 2021 metais – dėl Gamybinio-techninio skyriaus atliekamų projektų rengimo ir derinimo, prisijungimo sąlygų rengimo ir išdavimo, dalyvavimo statybų užbaigimo komisijose ir kt., darbų.

10.3. 2022 metais pateikta išvada dėl Vandenuošos ir tinklų departamento teikiamų mokamų paslaugų klientams (vandentiekio tinklų uždarymas ir atidarymas, tinklų hidraulinio išbandymo darbų priėmimas, nuotekų atkimšimas, tinklų prijungimas ir kt.).

11. Siekiant išvengti korupcijos apraiškų bei didinti skaidrumą atliekant darbines funkcijas, pateiktos rekomendacijos dėl vidaus teisės aktų peržiūrėjimo, atnaujinimo bei darbinių funkcijų peržiūrėjimo ir reglamentavimo.

12. Korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimas Bendrovėje:

12.1. Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu paskirti darbuotojai, atsakingi už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Bendrovėje bei Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – VPIDI) nuostatų įgyvendinimo kontrolę;

12.2. parengtos ir patvirtintos korupcijos prevencijos priemonės (Korupcijos prevencijos tvarkos aprašas, UAB „Šiaulių vandenys“ antikorpucinio elgesio kodeksas, UAB „Šiaulių vandenys“ etikos kodeksas, UAB „Šiaulių vandenys“ privačių interesų deklaravimo tvarkos aprašas, UAB „Šiaulių vandenys“ veiklos skaidrumo politika);

12.3. Bendrovėje valdomos vidinio ir išorinio nepotizmo rizikos;

12.4. kontroliuojama kaip darbuotojai įgyvendina VPIDI nuostatas. Privačių interesų deklaravimo ir interesų konfliktų kontrolės srityje 2021 m. buvo jaučiamas darbo krūvio padidėjimas dėl Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) naujai įsteigto Privačių interesų registro (toliau – PINREG) ir prievolės visiems deklaruojantiems asmenims iki 2021 m. kovo 1 d., o VTEK sprendimu pratęsus šį terminą – iki 2021 m. birželio 1 d. pateikti naujas privačių interesų deklaracijas naujame registre. Atlikti periodiniai patikrinimai dėl interesų deklaravimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų deklaracijos pateikimo terminų laikymosi, pažeidimų nenustatyta.

12.5. Bendrovės interneto svetainėje: www.siauliuvandenys.lt skyriuje „Korupcijos prevencija“:

12.5.1. pateikiama informacija apie asmenį, Bendrovėje atsakingą už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą;

12.5.2. sudaryta galimybė skelbti informaciją apie nustatytus korupcijos atvejus;

12.5.3. sudaryta galimybė asmenims anonimiškai pranešti apie galimus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus ir kitus galimai neteisėtus Bendrovės darbuotojų veiksmus.

12.6. didinant antikorpucinį švietimą Bendrovės darbuotojai dalyvauja Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Šiaulių valdybos organizuojamose diskusijose, mokymuose, seminaruose antikorpucine tema, metodinės pagalbos renginiuose. Iš viso antikorpuciniame švietime 2020 - 2022 metais dalyvavo 70 Bendrovės darbuotojų.

12.7. Bendrovė, siekdama viešumo ir skaidrumo, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo 11 straipsnio 6 dalimi, skelbia informacija apie nuo 2017 m. iki 2022 m. suteiktą paramą.

13. Būtina paminėti, kad 2020-2022 m. nebuvo gauta pranešimų apie Bendrovės darbuotojų galimai padarytas korupcinio pobūdžio veikas.

14. Apibendrinus 2020-2022 m. korupcijos prevencijos programos vykdymą ir nustatytų priemonių įgyvendinimą, įvertinus atliktos 2020-2022 metų Bendrovės korupcijos prevencijos programą bei aptartus statistinius duomenis, išskirtinos šios Bendrovės stiprybės, silpnybės, galimybės bei grėsmės korupcijos prevencijos srityje:

14.1. Stiprybės:

14.1.1. atsakingo asmens už korupcijos prevencijos vykdymą, o nuo 2022 m. sausio mėn. atsakingo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Bendrovėje, paskyrimas;

14.1.2. nuosekliai vystoma antikorpucinė politika.

14.2. Silpnybės:

14.2.1. teisinis reglamentavimas (sutarčių su prekių tiekėjais, paslaugų teikėjais bei darbų rangovais kontrolė ar priežiūra);

14.2.2. dideli darbuotojų darbo krūviai, dėl kurių yra galimos klaidos, kurios gali būti įvardintos kaip turinčios korupcijos apraiškas;

14.2.3. formalus darbuotojų požiūris į vykdomas korupcijos prevencijos veiklas;

14.2.4. nepakankamas darbuotojų švietimas ir informavimas korupcijos prevencijos tematika.

14.3. Galimybės:

14.3.1. viešųjų ir privačių interesų deklaravimo kontrolė;

14.3.2. vadovų antikorpucinių iniciatyvų palaikymas;

14.3.3. darbuotojų kompetencijų stiprinimas vykdant antikorpucinės aplinkos kūrimą;

14.3.4. interesų konfliktų sprendimas (interesų konfliktų deklaravimas).

14.4. Grėsmės:

14.4.1. darbuotojų vengimas dalyvauti antikorupcinėje veikloje ar korupcijos prevencijos srities reikšmingumo neįvertinimas;

14.4.2. darbuotojų ar visuomenės pakantumas korupcijai;

14.4.3. nepotizmas / kronizmas.

III SKYRIUS PLANO TIKSLAI, UŽDAVINIAI

15. Plano pirmas tikslas – mažinti ir šalinti korupcijos pasireiškimo prielaidas Bendrovėje.

16. Uždaviniai Plano pirmajam tikslui pasiekti:

16.1.1. nustatyti Bendrovės veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė;

16.1.2. nustatyti Bendrovės darbuotojų atsparumo korupcijai lygį.

17. Plano antrasis tikslas – siekti didesnio Bendrovės priimamų sprendimų ir procedūrų skaidrumo, veiklos viešumo, atskaitingumo visuomenei.

18. Uždaviniai Plano antrajam tikslui pasiekti:

18.1.1. viešai skelbti informaciją apie Bendrovės antikorupcinę veiklą;

18.1.2. siekti, kad Bendrovėje būtų vykdoma viešųjų ir privačių interesų derinimo prevencija.

19. Plano trečiasis tikslas – ugdyti Bendrovės darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą ir atsparumą korupcijai.

19.1. Uždaviniai Plano trečiajam tikslui pasiekti:

19.2. ugdyti Bendrovės darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą;

19.3. užtikrinti antikorupcinių priemonių įgyvendinimo kontrolę.

20. Plano uždavinių įgyvendinimas vertinamas pagal Plano priede nustatytų priemonių įgyvendinimą ir laukiamo rezultato kriterijus. Plano priemonės, vykdytojai, laukiami rezultatai, laukiamo rezultato kriterijai nurodyti Plano priede, kuris yra neatskiriama Plano dalis, užtikrinanti Plano įgyvendinimą.

21. Plano uždavinių įgyvendinimas vertinamas pagal nustatytus laukiamo rezultato kriterijus. Už duomenų, reikalingų nustatyti, ar šie kriterijai pasiekti, surinkimą pagal kompetenciją atsako Plano priemonių plane nurodyti vykdytojai.

22. Atskiros Veiksmų plano įgyvendinimo priemonės vertinamos pagal jų įgyvendinimo būklę.

IV SKYRIUS PLANO ĮGYVENDINIMAS, KONTROLĖ IR FINASAVIMAS

23. Planas įgyvendinamas pagal Plano priede pateiktą Plano įgyvendinimo priemonių planą, kuris nustato įgyvendinimo priemones, tikslus, uždavinius, laukiamus rezultatus, jų vykdymo terminus ir atsakingus vykdytojus.

24. Už Plano ir jo priemonių įgyvendinimą atsako Bendrovės generalinis direktorius.

25. Plano įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja Bendrovės darbuotojas, atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą. Apie Plano priemonių vykdymo eigą vieną kartą metuose (arba pagal poreikį) informuojamas Bendrovės generalinis direktorius.

26. Konkrečių Plano priemonių įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja pagal kompetenciją Plano priemonių įgyvendinimo plane nurodyti vykdytojai.

27. Plano priemonių įgyvendinimo vykdytojai, atsižvelgdami į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtaką Plano priemonėms įgyvendinti, teikia Bendrovės generaliniam

direktoriui ar darbuotojui, atsakingam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, motyvuotus pasiūlymus dėl įgyvendinamų Plano priemonių koregavimo ar pakeitimo efektyvesnėmis.

28. Kiekvienas Bendrovės darbuotojas gali teikti pasiūlymus ir pastabas dėl Plano nuostatų pakeitimo ir / ar papildymo, Plane nurodytų priemonių įgyvendinimo organizavimo ir / ar kontrolės.

29. Planas finansuojamas iš Bendrovės biudžeto lėšų, taip pat naudojamosi įstaigų ir institucijų teikiamomis (ne)mokamomis mokymų / seminarų antikorupcine tematika paslaugomis.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Planas įsigalioja kitą dieną po jo patvirtinimo dienos. Planas gali būti keičiamas, naikinamas ar stabdomas jo galiojimas generalinio direktoriaus įsakymu.

31. Planas ir jo įgyvendinimo ataskaita viešai skelbiama Bendrovės interneto svetainėje: www.siauliuvandenys.lt, skiltyje „Korupcijos prevencija“.

32. Su Planu supažindinamas kiekvienas Bendrovės darbuotojas Bendrovėje nustatyta tvarka. Naujai priimami darbuotojai pasirašytinai supažindinami iškart darbo sutarties sudarymo metu.
